

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาสภาพการ ปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ ของศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี เพื่อนำข้อมูลไปศึกษา กำหนดแนวทางการบริหารจัดการแหล่งเรียนรู้ จากนั้นนำแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ไปใช้ และ ศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ของศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ตามวัตถุประสงค์ ของการศึกษา และบทวิเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จของการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอด ชีวิต โดยนำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล 4 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพ ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 2 แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอก ระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ตอนที่ 4 ปัจจัยความสำเร็จของการบริการแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลมีรายละเอียดดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษาสภาพ ปัญหาเกี่ยวกับการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ ของศูนย์ การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

จากการศึกษาเอกสารรายงานการประเมินตนเอง สรุปการประเมินผลโครงการประจำปี และการประชุม สัมภาษณ์ ครูและบุคลากรทั้งหมดของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา ตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี คณะกรรมการสถานศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น เกี่ยวกับ สภาพ ปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ที่ผ่านมา โดยพิจารณากระบวนการขั้นตอนการบริหารแหล่ง เรียนรู้ 4 ด้าน ได้แก่ การวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่ง เรียนรู้ การนิเทศ ติดตามและประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ การนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้ มีผลการศึกษา ดังนี้

1. การวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้

การวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ได้รับข้อมูลจากประชุมปฏิบัติการ และการวิเคราะห์เอกสาร สรุปได้ดังนี้

1.1 การกำหนดนโยบายการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา ผู้ศึกษาในฐานะผู้อำนวยการ มีการกำหนดนโยบายให้ครูและบุคลากร จัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยกำหนดให้ครู กศน. ใช้แหล่งเรียนรู้ประกอบการจัดการเรียนรู้ เช่น ครู กศน. วางแผนร่วมกับบรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชน จัดตารางในการนำนักศึกษาใช้บริการห้องสมุดประชาชนอำเภอศรีราชา ฝึกทักษะการสืบค้นข้อมูลสารสนเทศในห้องสมุดประชาชนและการใช้อินเทอร์เน็ตเพื่อการศึกษาค้นคว้า การกำหนดให้ครู กศน. วิเคราะห์เนื้อหาวิชาในเทอมนั้น ๆ เพื่อวางแผนจัดกิจกรรมการเรียนรู้ จัดกิจกรรมพัฒนาคุณภาพนักศึกษา โดยใช้แหล่งเรียนรู้ที่สอดคล้องกับรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียน เพื่อพัฒนาทักษะการแสวงหาความรู้ ฝึกนิสัยการใฝ่รู้ใฝ่เรียนให้กับนักศึกษา จากการประชุมปฏิบัติการ คณะกรรมการสถานศึกษา ภูมิปัญญา ได้แสดงความคิดเห็นว่าเป็นครั้งแรกที่ได้มีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย ให้ข้อเสนอแนะการใช้แหล่งเรียนรู้ และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ดังนั้น ในแต่ละปีงบประมาณ หรือแต่ละภาคเรียน ควรมีการประชุมเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วางแผน การใช้และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ อย่างน้อยภาคเรียนละ 1 ครั้ง

1.2 การจัดตั้งคณะกรรมการทุกฝ่ายเพื่อการมีส่วนร่วม ทั้งการสำรวจแหล่งเรียนรู้ การวิเคราะห์สภาพความพร้อมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ซึ่งศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา มีการจัดตั้งคณะกรรมการในการสำรวจแหล่งเรียนรู้ และมอบหมายให้บรรณารักษ์ดำเนินการสำรวจและจัดทำทำเนียบแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น แต่ขาดการมีส่วนร่วมในการวิเคราะห์สภาพความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ จึงไม่ทราบข้อมูลของแหล่งเรียนรู้ที่มีอยู่ และแหล่งเรียนรู้ที่ต้องพัฒนา ในการนำข้อมูลไปประกอบการวางแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ อีกทั้งผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ครู กศน. คณะกรรมการสถานศึกษา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ไม่ได้เข้ามามีส่วนร่วม ในการเป็นคณะกรรมการสำรวจแหล่งเรียนรู้

1.3 การสร้างความเข้าใจกับครูและบุคลากร พบปัญหาในด้านขาดการประชุมชี้แจงอบรม ให้แก่ครู กศน. และบุคลากร รวมถึงผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบถึงวัตถุประสงค์และความสำคัญของแผนการบริหารแหล่งเรียนรู้ อีกทั้งยังขาดการประชาสัมพันธ์ รณรงค์ให้ครู นักศึกษา และผู้ที่เกี่ยวข้อง ตระหนักและเห็นความสำคัญของการใช้แหล่งเรียนรู้ การมีส่วนร่วมในการพัฒนาแหล่งเรียนรู้

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้

การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ได้รับข้อมูลจากการการวิเคราะห์เอกสาร และการประชุม สรุปได้ดังนี้

2.1 การสำรวจวิเคราะห์ความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา ซึ่งมีการสำรวจแหล่งเรียนรู้ทั้งภายในและภายนอกสถานศึกษา เพื่อวิเคราะห์ความพร้อมของแหล่งเรียนรู้ ไม่ว่าจะเป็นบุคลากรที่ให้ความรู้ สถานที่ วัสดุ อุปกรณ์ที่ใช้ในการส่งเสริมการเรียนรู้ สื่อเทคโนโลยี และอุปกรณ์อำนวยความสะดวก บางแห่งยังต้องมีการพัฒนาปรับปรุง ขาดการจัดทำแบบบันทึกข้อมูลการใช้แหล่งเรียนรู้

2.2 การกำหนดแหล่งเรียนรู้และการจัดระบบสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา ยังขาดการกำหนดแหล่งเรียนรู้ โดยแยกตามกลุ่มสาระการเรียนรู้ รายวิชา และไม่ได้จัดทำระบบสารสนเทศที่ชัดเจน จะเห็นได้จากยังไม่มีการจัดทำทะเบียนแหล่งเรียนรู้ แบบสำรวจ แบบบันทึก แบบรายงาน และสื่อ นวัตกรรม ชุดการเรียนรู้ ประกอบการจัดการเรียนรู้ สำหรับครู กศน. เจ้าของแหล่งเรียนรู้ หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น บันทึกการเรียนรู้สำหรับนักศึกษา เพื่อใช้ประกอบการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้

3. การนิเทศ ติดตาม และประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้

การนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ ได้รับข้อมูลจากการประชุม ปฏิบัติการ และการวิเคราะห์เอกสาร สรุปได้ดังนี้

3.1 การกำหนดวิธีการ และเครื่องมือประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา ยังขาดการกำหนดวิธีการและเครื่องมือประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ ประกอบกับบุคลากรขาดความรู้ในการสร้างเครื่องมือประเมินผลการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้

3.2 การวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา ยังไม่เคยพัฒนาบุคลากรให้ความรู้เรื่องการวิเคราะห์ข้อมูล และสรุปผล รายงานผลการดำเนินการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้

4. การนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้

การนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้ โดยการวิเคราะห์ข้อมูลจากการนิเทศ ติดตาม ประเมินผล การใช้แหล่งเรียนรู้ และการวิเคราะห์เอกสาร สรุปได้ดังนี้

4.1 การนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา ยังขาดการนำผลการประเมินไปใช้ เนื่องจากยังไม่ได้ดำเนินการบริหารแหล่งเรียนรู้ตามขั้นตอน และนโยบายการพัฒนาแหล่งเรียนรู้ที่กำหนด จึงยังไม่มีผลการประเมินไปใช้

4.2 การสรุป รายงานผลการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ขาดการประเมิน สรุปการดำเนินงานการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอศรีราชา รายงานเสนอต่อผู้บริหาร และผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ

นอกจากนี้ได้ร่วมกันการวิเคราะห์ปัจจัยภายในภายนอก โดยใช้กระบวนการวิเคราะห์สภาพแวดล้อม (SWOT analysis) เพื่อหาจุดแข็ง (Strength) จุดอ่อน (Weakness) โอกาส (Opportunities) และอุปสรรค (Threats) พบว่า

จุดแข็ง (Strength) คือ การมีแหล่งเรียนรู้ชุมชนกระจายอยู่ในชุมชนเกือบทุกตำบล ทำให้สะดวกต่อการเข้าไปศึกษาเรียนรู้ของนักศึกษา และประชาชนทั่วไป มีความหลากหลาย ในด้านความรู้ของแหล่งเรียนรู้ รวมทั้งมีภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นคนในชุมชน ซึ่งมีความพร้อมที่จะถ่ายทอดความรู้

จุดอ่อน (Weakness) อาคารสถานที่และบรรยากาศบางแห่งไม่เอื้อต่อการเรียนรู้ สื่อการเรียนรู้มีน้อยมากหรือบางแห่งไม่มีเลย ไม่มีระบบเทคโนโลยีเข้ามาช่วยในการจัดเก็บข้อมูลความรู้ ขาดการสนับสนุนด้านงบประมาณ เวลาให้บริการไม่แน่นอนขึ้นอยู่กับภูมิปัญญาในแหล่งเรียนรู้ชุมชน และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่มีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

โอกาส (Opportunities) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม กำหนดให้มีการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของนักศึกษา ให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา มีคุณธรรมและจริยธรรมที่ดี มีวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต โดยรูปแบบในการจัดการศึกษา สามารถรูปแบบ คือ การศึกษาในระบบ การศึกษานอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัย ซึ่งจะนำไปสู่การศึกษาตลอดชีวิตของประชาชนคนไทยในที่สุด รัฐบาลส่งเสริมการดำเนินงานและจัดตั้งแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตทุกรูปแบบ ตามมาตรา 25 จึงเป็นภารกิจสำคัญของสำนักงานศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย ที่จะต้องจัดการเรียนรู้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ให้เป็นแหล่งการเรียนรู้ตลอดชีวิต สำหรับประชาชน

อุปสรรค (Threats) ประชาชนส่วนใหญ่ยังไม่ให้ความสำคัญต่อการจัดการศึกษา และเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ ไม่มีนิสัยใฝ่เรียนรู้ทำให้ขาดโอกาสในการเรียนรู้ ไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลข่าวสารที่ทันสมัย ทันเหตุการณ์ ไม่มีงบประมาณในการปรับปรุงพัฒนาแหล่งเรียนรู้ชุมชนและงบประมาณในการจัดหาสื่อประกอบการเรียนรู้

ความคิดเห็นที่เป็นข้อเสนอแนะอื่น ๆ เพื่อเป็นข้อมูลในการพัฒนาแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ ศูนย์ศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี มีข้อมูลเพิ่มเติมดังนี้

1. ขาดการวางแผนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ร่วมกับแหล่งเรียนรู้ชุมชน การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ชุมชนมีน้อยและไม่ต่อเนื่อง

2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ การถ่ายทอดความรู้ของครู วิทยากร ภูมิปัญญา ไม่เป็นระบบ ไม่เอื้อให้นักศึกษาเกิดการเรียนรู้ได้เท่าที่ควร องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ยังไม่ให้ความสำคัญ และขาดการมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยใช้แหล่งเรียนรู้

3. การนำนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ยังไม่เกิดประสิทธิผลเท่าที่ควร เนื่องจากข้อจำกัดในเรื่องเวลา การเดินทาง งบประมาณที่ใช้ และเทคนิคการถ่ายทอดองค์ความรู้ของภูมิปัญญาท้องถิ่น

ข้อเสนอแนะ

1. ควรมีการวางแผนร่วมกันระหว่างศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา ภูมิปัญญาท้องถิ่น และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2. ควรมีการจัดทำระบบสารสนเทศฐานข้อมูลชุมชน แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญาท้องถิ่น

3. ควรมีการประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ชุมชน เพื่อการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

4. ควรมีการสร้างเครือข่ายการเรียนรู้ ระหว่าง ศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา ชุมชน หน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง

5. ควรมีหลักสูตรและแผนการจัดการเรียนรู้ที่สอดคล้องกับความต้องการของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน และแหล่งเรียนรู้

6. ควรมีการกำหนดทิศทาง เป้าหมาย และงบประมาณในการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

7. ควรมีการมอบหมายการปฏิบัติงานเกี่ยวกับการดำเนินงานด้านแหล่งเรียนรู้ ให้กับบุคลากรอย่างชัดเจน

8. ควรมีการจัดหา ผลิตสื่อ นวัตกรรม ที่สอดคล้องกับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้

9. ควรมีการจัดทำเครื่องมือและระบบการนิเทศ ติดตาม ตรวจสอบ ประเมินผลอย่างจริงจัง

ตอนที่ 2 แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา ผู้ศึกษาได้นำผลจากการศึกษาสภาพ ปัญหาการบริหารแหล่งเรียนรู้ ของศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี มาวิเคราะห์ตามประเด็นสนทนา 4 ด้าน คือ ด้านการวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ด้านจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ด้านการนิเทศติดตามและประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ และด้านการนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้ ซึ่งแสดงตามประเด็นการกำหนดแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ ดังตาราง 2 ดังนี้

ตาราง 2 การบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต จากข้อมูลที่ได้จากการวิเคราะห์สภาพปัญหา เกี่ยวกับการบริหารแหล่งเรียนรู้ เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

สภาพ ปัญหา เกี่ยวกับการบริหาร แหล่งเรียนรู้	การบริหารแหล่งเรียนรู้ เพื่อจัดการเรียนรู้ ตลอดชีวิต	กระบวนการ ดำเนินงานบริหาร	เครื่องมือ นวัตกรรม ประกอบการบริหาร แหล่งเรียนรู้
<p>1. ด้านการวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้</p> <p>- ขาดการมีส่วนร่วมในการวางแผนด้านการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้</p> <p>- ขาดการประชุมชี้แจง พิจารณามีส่วนร่วมในการวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้</p> <p>- ขาดการจัดทำระบบสารสนเทศฐานข้อมูลชุมชน แหล่งเรียนรู้และภูมิปัญญาท้องถิ่น</p>	<p>1. การจัดตั้งคณะกรรมการทุกฝ่ายเพื่อการมีส่วนร่วมในการสำรวจแหล่งเรียนรู้ เพื่อวิเคราะห์สภาพความพร้อมในการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยควรแต่งตั้งคณะกรรมการที่เป็นผู้นำท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน หรือภูมิปัญญาท้องถิ่นให้เข้าร่วมวางแผนการดำเนินงานการใช้แหล่งเรียนรู้ และแยกประเภทคณะกรรมการตามประเภทแหล่งเรียนรู้</p> <p>2. ในแต่ละปีงบประมาณหรือแต่ละภาคเรียน ควรมีการประชุมเพื่อให้เกิดการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบาย วางแผน การใช้ และการพัฒนาแหล่งเรียนรู้</p>	<p>1. ประธานคณะกรรมการที่เป็นผู้นำท้องถิ่น ประชาชนชาวบ้าน หรือภูมิปัญญาท้องถิ่น ประกอบกับบุคลากรของ กศน. อำเภอ ศรีราชา ทุกฝ่ายที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ได้แก่ ครูผู้สอน คณะกรรมการสถานศึกษา และตัวแทนนักศึกษาเข้ามา มีส่วนร่วมในการเป็นคณะกรรมการวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้</p> <p>2. เชิญคณะกรรมการสถานศึกษา ภูมิปัญญา ตัวแทนนักศึกษาการศึกษาชั้นพื้นฐาน เข้าร่วมประชุมวางแผนการดำเนินงานการใช้แหล่งเรียนรู้ โดยกำหนดแผนการดำเนินงานการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามขั้นตอน ที่ชัดเจน</p>	<p>1. คำสั่งแต่งตั้ง คณะกรรมการดำเนินงานการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษาออกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี</p> <p>2. กำหนดแผนการประชุม วาระการประชุม วัน เวลา และสถานที่ในการประชุม เพื่อทำความเข้าใจ แผนการดำเนินงาน การใช้แหล่งเรียนรู้ให้ชัดเจน</p>

ตาราง 2 (ต่อ)

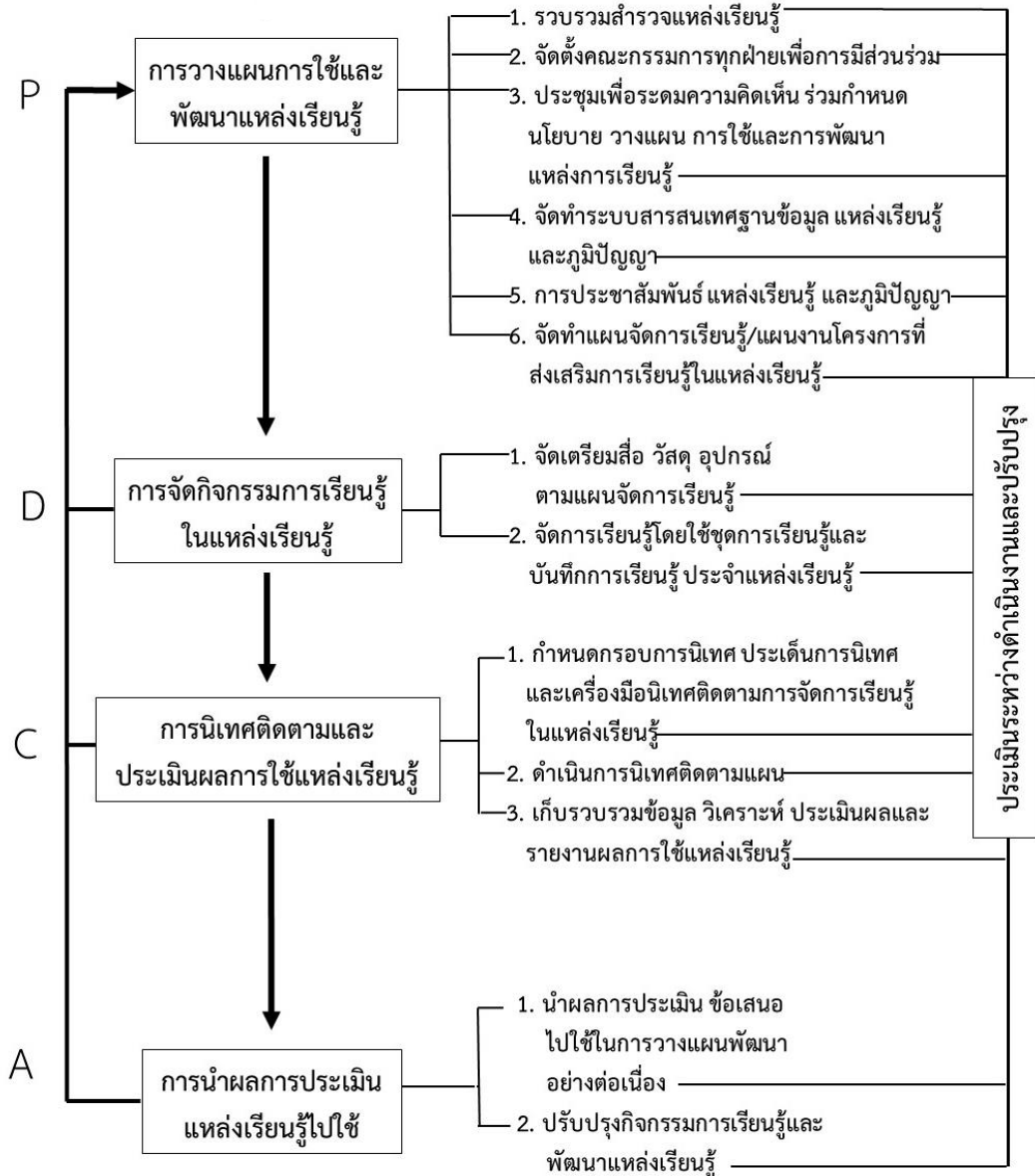
สภาพ ปัญหา เกี่ยวกับการบริหาร แหล่งเรียนรู้	การบริหารแหล่งเรียนรู้ เพื่อจัดการเรียนรู้ ตลอดชีวิต	กระบวนการ ดำเนินงานบริหาร	เครื่องมือ นวัตกรรม ประกอบการบริหาร แหล่งเรียนรู้
<p>- ควรมีการ ประชาสัมพันธ์ ส่งเสริมการใช้ แหล่งเรียนรู้ชุมชน เพื่อการจัดการ เรียนรู้ตลอดชีวิต</p> <p>- ขาดการกำหนด แหล่งเรียนรู้ โดย แยกตามกลุ่มสาระ การเรียนรู้ รายวิชา</p>	<p>3. การจัดทำระบบ สารสนเทศฐานข้อมูล ชุมชน แหล่งเรียนรู้ และ ภูมิปัญญาให้อยู่ในรูปแบบ ต่าง ๆ เพื่อสะดวกในการ จัดเก็บและเรียกใช้</p> <p>4. กำหนดแหล่งเรียนรู้ โดยแยกตามกลุ่มสาระการ เรียนรู้ รายวิชา ตามระบบ สารสนเทศฐานข้อมูล ชุมชน แหล่งเรียนรู้ และ ภูมิปัญญา จัดทำแผนงาน โครงการที่ส่งเสริม สนับสนุนการใช้แหล่ง เรียนรู้</p> <p>5.การประชาสัมพันธ์ แหล่งเรียนรู้ และ ภูมิปัญญา</p>	<p>3. คณะกรรมการแต่ละ ประเภทตามคำสั่ง ดำเนินการออกแบบระบบ สารสนเทศฐานข้อมูลชุมชน แหล่งเรียนรู้ และภูมิปัญญา ให้อยู่ในรูปแบบต่าง ๆ</p> <p>4. วิเคราะห์หลักสูตร สาระ การเรียนรู้ รายวิชา เนื้อหา และแผนการจัดการเรียนรู้ที่ สอดคล้องกับบริบทของ แหล่งเรียนรู้ และจัดทำแผน จัดการเรียนรู้แผนงาน โครงการที่ส่งเสริมสนับสนุน การใช้แหล่งเรียนรู้</p> <p>5. คณะทำงานที่มีหน้าที่ ประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ เชิญชวนให้มีการใช้แหล่ง เรียนรู้</p>	<p>3. แบบฟอร์มจัดเก็บ ทำเนียบ แหล่งเรียนรู้ ตลอดชีวิต ภูมิปัญญา ท้องถิ่น และเครือข่าย รายตำบล</p> <p>4. แผนงาน โครงการ ประจำปีงบประมาณ หรือแต่ละภาคเรียน และแผนการจัดการ เรียนรู้ในแต่ละสาระ การเรียนรู้ รายวิชา ที่ใช้แหล่งเรียนรู้</p> <p>5. สื่อ ในการ ประชาสัมพันธ์ใน รูปแบบ QR Code สื่อออนไลน์</p>
<p>2. การจัด กิจกรรมการเรียนรู้ ในแหล่งเรียนรู้</p>	<p>1. จัดเตรียมสื่อ นวัตกรรม ใบความรู้ ใบงาน ที่ สอดคล้องกับการจัด กิจกรรมการเรียนรู้</p> <p>2. จัดการเรียนรู้โดยใช้ แหล่งเรียนรู้</p> <p>3. ประเมินผล บันทึกผล การเรียนรู้</p>	<p>1. ประสานภูมิปัญญา ท้องถิ่นจัดการเรียนรู้ใน แหล่งเรียนรู้</p> <p>2. ภูมิปัญญาท้องถิ่นจัดการ เรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้</p> <p>3. นักศึกษาบันทึกการ เรียนรู้</p>	<p>ชุดการเรียนรู้ แบบ บันทึกการเรียนรู้ ประจำ แหล่งเรียนรู้ สื่อ นวัตกรรม ใบงาน</p>

ตาราง 2 (ต่อ)

สภาพ ปัญหา เกี่ยวกับการบริหาร แหล่งเรียนรู้	การบริหารแหล่งเรียนรู้ เพื่อจัดการเรียนรู้ ตลอดชีวิต	กระบวนการ ดำเนินงานบริหาร	เครื่องมือ นวัตกรรม ประกอบการบริหาร แหล่งเรียนรู้
3. การนิเทศ ติดตาม และ ประเมินผลการใช้ แหล่งเรียนรู้ - ขาดการกำหนด วิธีการ เครื่องมือ การวิเคราะห์ผล การประเมินผลการใช้ แหล่งเรียนรู้ เพื่อ ไปสู่การใช้และ พัฒนาแหล่งเรียนรู้	1. กำหนดกรอบ ประเด็น เครื่องมือ วิธีการนิเทศ ติดตาม การจัดการเรียนรู้ ในแหล่งเรียนรู้ 2. กำหนดวิธีการ เครื่องมือการประเมินผล การใช้แหล่งเรียนรู้จาก ผู้ใช้บริการและผลที่เกิด จากการเรียนรู้ 3. รวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ประเมินผล การใช้แหล่งเรียนรู้	1. พัฒนาเครื่องมือนิเทศ ติดตาม การจัดการเรียนรู้ ในแหล่งเรียนรู้ 2. วางแผนการนิเทศ ปฏิบัติการนิเทศ และ รายงานผลการนิเทศ 3. วิเคราะห์ประเมินผล การใช้แหล่งเรียนรู้ รายงาน ผลการประเมินจากแบบ บันทึกการเรียนรู้และ แบบสอบถามความคิดเห็น	1. เครื่องมือนิเทศ ติดตาม การจัดการ เรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ 2. แบบฟอร์มแผนการ นิเทศ การบันทึกผลการ และการรายงานนิเทศ 3. แบบบันทึกการเรียนรู้ และแบบสอบถามความ คิดเห็นของนักศึกษา การศึกษาชั้นพื้นฐาน
4. การนำผลการ ประเมินแหล่ง เรียนรู้ไปใช้ - ขาดการนำผลการ ประเมินไปใช้	กำหนดให้บุคลากรที่ เกี่ยวข้องทุกฝ่าย ทั้งผู้จัด ผู้นิเทศ รายงานผลการ จัดการเรียนรู้ในแหล่ง เรียนรู้ รายงานเสนอต่อ ผู้บริหาร และผู้ที่มีส่วน เกี่ยวข้องทราบ โดยให้ ข้อเสนอแนะเพื่อการ พัฒนาการดำเนินงาน	ส่งเคราะห์ให้ข้อเสนอผล การดำเนินงานที่จะนำไปพัฒนา งาน เสนอต่อผู้บริหาร และ ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องทราบ	- แบบรายงานผลการ ดำเนินงาน - บันทึกข้อความเสนอ ตามลำดับขั้นตอนเพื่อ เสนอผู้บริหาร สถานศึกษา

จากตาราง 2 แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษา
นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี มีรายละเอียดดังนี้

แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

แผนภาพ 2 แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต
ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

แผนภาพ 2 แนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ผู้ศึกษาได้จัดทำเป็นเอกสารแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษา

ตามอัยยาศัยอำเภอสรีราชา จังหวัดชลบุรี (ภาคผนวก ค) โดยในเอกสารอธิบายกระบวนการบริหารงานเชิงระบบทุกด้าน รวมทั้งเป็นวงจรการบริหารงานคุณภาพเต็มมิ่ง (PDCA) มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้ในการจัดเรียนรู้ตลอดชีวิต ซึ่งมีการกระบวนการขั้นตอนบริหารแหล่งเรียนรู้ 4 ด้าน ได้แก่ 1) การวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ 2) การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ 3) การนิเทศ ติดตามและประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ 4) การนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้ ซึ่งแต่ละขั้นตอนมีผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง และเอกสารประกอบ ตามแผนภาพ 3-6

1. ด้านการวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้

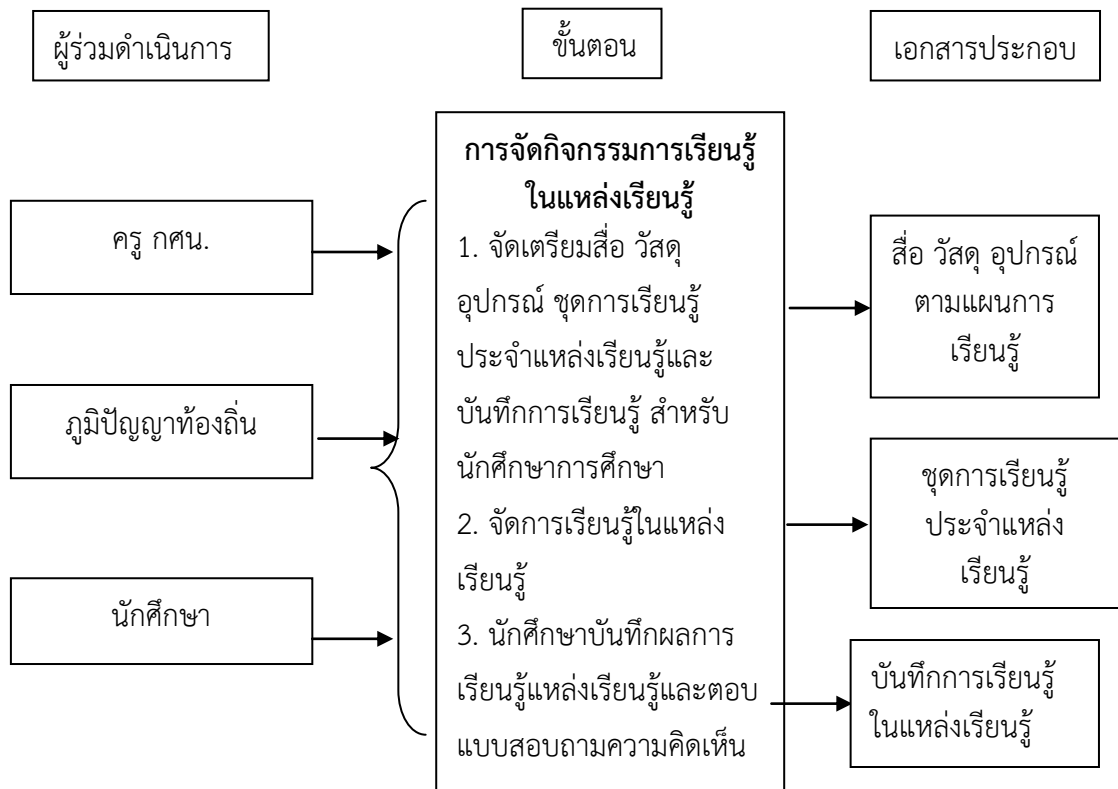
แผนภาพ 3 การวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้

แผนภาพ 3 ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากร ของศูนย์การศึกษา นอกระบบ และการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา พิจารณาข้อมูล รวบรวม สํารวจแหล่งเรียนรู้ที่ผ่านมา ใน ทำเนียบแหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญา มีจำนวนเท่าไร สภาพของความพร้อมในการจัดการเรียนรู้เป็น อย่างไร ความถี่ของการไปใช้แหล่งเรียนรู้ ผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการใช้แหล่งเรียนรู้ที่ผ่านมา สรุป รายงานผลการดำเนินงานสภาพ ปัญหา ความต้องการ ข้อเสนอเพื่อการพัฒนา เป็นอย่างไร เพื่อเป็น ข้อมูล เพื่อการสำรวจแหล่งเรียนรู้ในสถานศึกษาและนอกสถานศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการ ดำเนินงานเพื่อกำหนดบทบาทหน้าที่รับผิดชอบตามความรู้ ความสามารถของแต่ละบุคคล ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูและบุคลากร ภูมิปัญญาท้องถิ่น คณะกรรมการสถานศึกษา และประชุมปฏิบัติการเพื่อ ระดมความคิด พัฒนา ร่วมกันแสดงความคิดเห็น ตัดสินใจเลือกประเด็น ที่จะนำไปพัฒนาแหล่งเรียนรู้ โดยการพิจารณาสภาพของความพร้อมในการจัดการเรียนรู้ ผลการ จัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ที่ผ่านมา ว่ามีความสอดคล้องกับสาระ รายวิชาที่ลงทะเบียนเรียนของ นักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน หรือนโยบายที่เกี่ยวข้องหรือไม่ อย่างไร จากนั้นจัดทำข้อมูลสารสนเทศ และทำเนียบแหล่งเรียนรู้ เพื่อรวบรวมและจัดทำข้อมูลสารสนเทศแหล่งเรียนรู้ให้เป็นปัจจุบัน เผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ นำข้อมูลลงในเว็บไซต์ เฟซบุ๊ก ของสถานศึกษาและผู้มีส่วน เกี่ยวข้องทุกฝ่ายร่วมมือกันเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ข้อมูลแหล่งเรียนรู้ ครูและบุคลากร ศูนย์การศึกษา นอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา และภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดทำแผนจัดการเรียนรู้ แผนงานโครงการที่ส่งเสริมสนับสนุนการใช้แหล่งเรียนรู้ โดยจัดทำชุดการเรียนรู้และบันทึกการเรียนรู้ ประจำแหล่งเรียนรู้ เป็นสื่อประกอบการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ซึ่งในการศึกษาครั้งนี้ มีการจัดทำชุด การเรียนรู้และบันทึกการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้ จำนวน 3 แหล่งเรียนรู้ ได้แก่

- 1) แหล่งเรียนรู้สวนทรัพยากรธรรมชาติ : ป่าชายเลนชุมชนบ้านแหลมฉับัง
- 2) แหล่งเรียนรู้สวนเศรษฐกิจพอเพียง : สวนเกษตรทฤษฎีใหม่ลุงทอง
- 3) แหล่งเรียนรู้ด้านการบริการสื่อและข้อมูล : หองสมุดประชาชนอำเภอศรีราชา

(รายละเอียดตามเอกสารประกอบ)

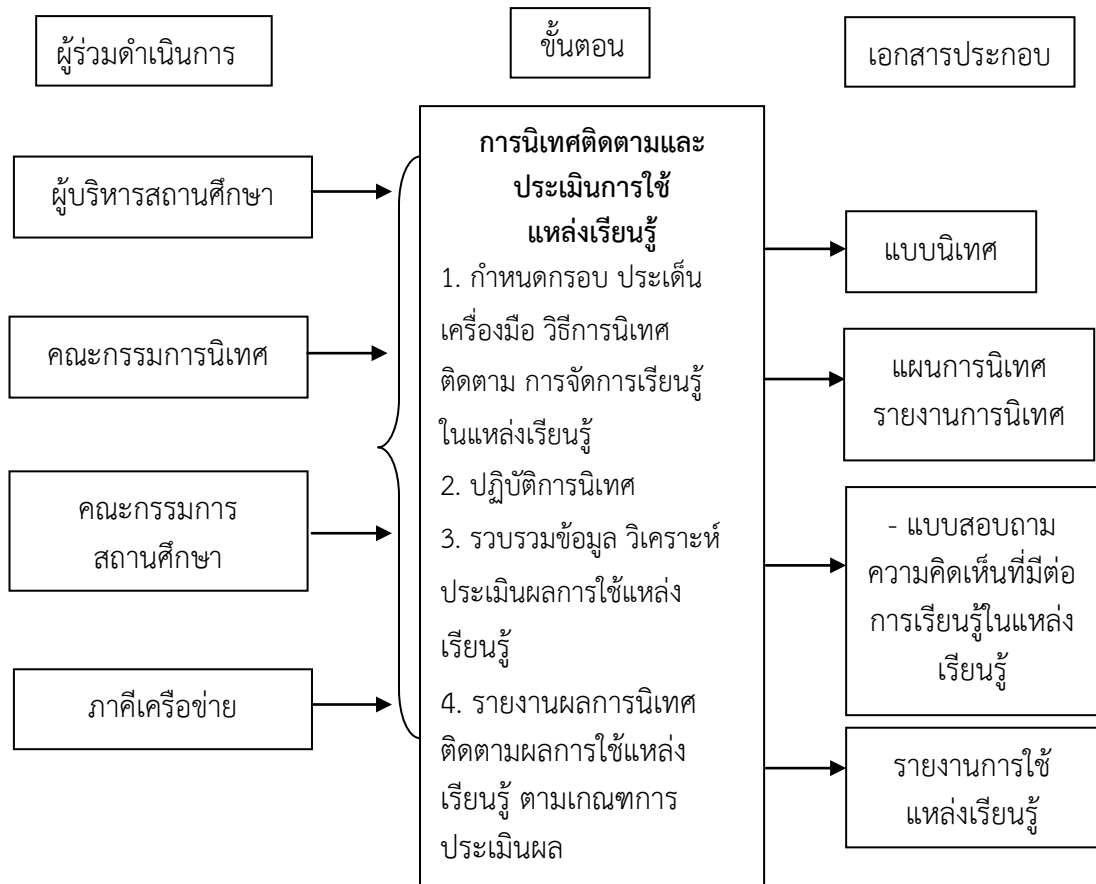
2. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้

แผนภาพ 4 การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้

แผนภาพ 4 ครู กศน. และภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดการเรียนรู้ โดยใช้ชุดการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้ สอนนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานเรียนรู้ และบันทึกผลการเรียนรู้ในบันทึกการเรียนรู้ ครู กศน. เก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ผล และบันทึกผลการจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ และรายงานผลการจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้

3. ด้านการนิเทศติดตาม และประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้

แผนภาพ 5 การนิเทศติดตาม และประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้

แผนภาพ 5 คณะกรรมการนิเทศภายในของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา คณะกรรมการสถานศึกษา และหรือภาคีเครือข่าย รวมนิเทศ ติดตาม ให้ข้อเสนอแนะ ให้คำปรึกษา ในการจัดการเรียนรู้ และเก็บรวบรวมข้อมูล วิเคราะห์ผล ประเมินผล และรายงานผลการนิเทศ ติดตาม ประเมินผลการจัดการใช้แหล่งเรียนรู้ ตามเกณฑ์การประเมินผล ดังนี้

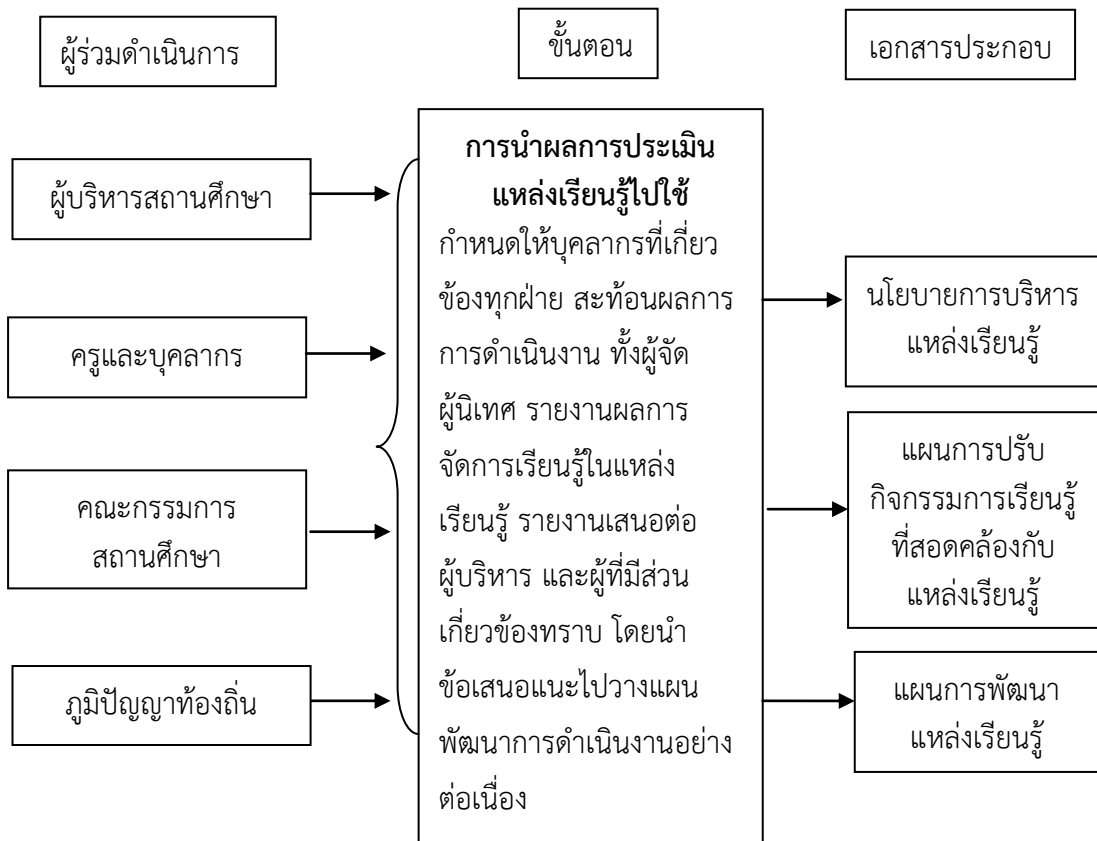
เกณฑ์การประเมินผลการเรียนรู้

ร้อยละ 80 ของนักศึกษาทำบันทึกการเรียนรู้ ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70

เกณฑ์การประเมินผลความคิดเห็นของนักศึกษาต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้

ร้อยละ 80 ของนักศึกษามีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากขึ้นไป

4. ด้านการนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้

แผนภาพ 6 การนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้

แผนภาพ 6 การนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้ เป็นการกำหนดให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องทุกฝ่าย นำข้อมูลจากการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ การนิเทศ ติดตาม ผลการวิเคราะห์ ประเมินผล นำมาสะท้อนผลโดยนำข้อสรุป ข้อเสนอแนะ เป็นข้อมูลเพื่อการวางแผนพัฒนาอย่างต่อเนื่อง ตามวงจรบริหารงานคุณภาพเต็มมิ่ง (PDCA) โดยการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย และหากมีส่วนที่ต้องปรับปรุงก็นำมาวางแผนการชี้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ตามขั้นตอนแรก

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นของนักศึกษาระดับชั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ผู้ศึกษาได้นำแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อการเรียนรู้ตลอดชีวิตไปดำเนินการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ 3 แห่ง ได้แก่แหล่งเรียนรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติ : ป่าชายเลนชุมชนบ้านแหลมฉบัง แหล่งเรียนรู้ด้านเศรษฐกิจพอเพียง : สวนเกษตรทฤษฎีใหม่ลู่ทอง และแหล่งเรียนรู้ด้านการบริการสื่อและข้อมูล : ห้องสมุดประชาชนอำเภอศรีราชา ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ที่กำหนดให้จัดการเรียนรู้ในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2559 เนื่องจากสอดคล้องกับรายวิชา ที่ลงทะเบียนเรียนของนักศึกษาระดับชั้นพื้นฐาน คือสาระทักษะการเรียนรู้ เนื้อหาการเรียนรู้ด้วยตนเอง และการใช้แหล่งเรียนรู้ รวมทั้งบูรณาการเนื้อหาเกี่ยวกับรายวิชาอื่น ๆ ตามบริบทของแหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ได้นำชุดการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้ สำหรับครู กศน. ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นผู้จัดการเรียนรู้ ให้นักศึกษาระดับชั้นพื้นฐานเรียนรู้ และบันทึกการเรียนรู้ตามที่กำหนด และศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาระดับชั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ดังนี้

1. แหล่งเรียนรู้ป่าชายเลนชุมชนบ้านแหลมฉบัง เป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับทรัพยากรธรรมชาติ ป่าชายเลน ตำบลทุ่งสุขลา อำเภอศรีราชา โดยศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา นำนักศึกษาระดับชั้นพื้นฐาน ไปเรียนรู้ในสาระทักษะการเรียนรู้ การใช้แหล่งเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยตนเอง และเกี่ยวข้องกับรายวิชาวิทยาศาสตร์ เนื้อหาด้านระบบนิเวศป่าชายเลน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติป่าชายเลน โดยนายอภิวิชญ์ นวลแก้ว ภูมิปัญญาท้องถิ่น เป็นผู้จัดการเรียนรู้ ตามชุดการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้ ป่าชายเลนชุมชนบ้านแหลมฉบัง นักศึกษาบันทึกการเรียนรู้ และตอบแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ (รายละเอียดในชุดการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้และบันทึกการเรียนรู้ป่าชายเลนชุมชนบ้านแหลมฉบัง)

2. แหล่งเรียนรู้ สวนเกษตรทฤษฎีใหม่ลู่ทอง มีการนำแนวคิดการทำเกษตรแบบผสมผสานของพืชหลากหลายชนิด โดยศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา นำนักศึกษาระดับชั้นพื้นฐานไปเรียนรู้ในสาระทักษะการเรียนรู้ การใช้แหล่งเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยตนเอง และเกี่ยวข้องกับรายวิชาเศรษฐกิจพอเพียง ภูมิปัญญาคือ นายบัวทอง ขวัญน้อม (ลู่ทอง) เป็นผู้จัดการเรียนรู้ ตามชุดการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้สวนเกษตรทฤษฎีใหม่ลู่ทอง นักศึกษาบันทึกการเรียนรู้ และตอบแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ (รายละเอียดในชุดการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้และบันทึกการเรียนรู้ สวนเกษตรทฤษฎีใหม่ลู่ทอง)

3. แหล่งเรียนรู้ ห้องสมุดประชาชนอำเภอศรีราชา มีการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องสมุดประชาชนอำเภอศรีราชา ซึ่งเป็นแหล่งเรียนรู้ของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ห้องสมุดประชาชนอำเภอศรีราชา เป็นแหล่งการเรียนรู้ที่

สำคัญต่อระบบการศึกษา เป็นคลังความรู้รวบรวมข้อมูลและสารสนเทศในสื่อต่าง ๆ ตลอดจนมีการจัดให้บริการเผยแพร่ความรู้ต่าง ๆ แก่นักศึกษาและประชาชนทั่วไป เป็นศูนย์กลางที่รวบรวมความรู้ที่เอื้อต่อการเรียนรู้ บทบาทสำคัญของห้องสมุดประชาชนคือ นักศึกษาและประชาชนสามารถศึกษาหนังสือตำราเอกสารและสื่อสารสนเทศประเภทต่าง ๆ เพื่อเพิ่มพูนความรู้ สร้างเสริมนิสัยรักการอ่าน มีพัฒนาการอ่านที่ดีมีสมาธิ และความพร้อมในการอ่านเกิดการเรียนรู้ที่สร้างสรรค์ เพราะได้ประมวลความรู้จากเรื่องราวที่ได้ศึกษามา สามารถนำไปปรับใช้ในชีวิตประจำวันของตนได้ นอกจากนี้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในห้องสมุดประชาชน ยังสอดคล้องกับสาระทักษะการเรียนรู้ เนื้อหาการใช้แหล่งการเรียนรู้ การเรียนรู้ด้วยตนเอง การใช้อินเทอร์เน็ตในการเรียนรู้ กศน. อำเภอสรีราชา กำหนดแนวทางร่วมกันกับครู กศน. บรรณารักษ์ห้องสมุดประชาชนอำเภอสรีราชา ให้นำนักศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐาน ไปศึกษาค้นคว้า เรียนรู้การใช้ห้องสมุดประชาชน โดยครู กศน. และบรรณารักษ์ ร่วมกันวิเคราะห์เนื้อหาการใช้แหล่งเรียนรู้ ออกแบบการจัดการเรียนรู้ และจัดการเรียนรู้ ตามชุดการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้ห้องสมุดประชาชนอำเภอสรีราชา นักศึกษาบันทึกการเรียนรู้ และตอบแบบสอบถามความคิดเห็นที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ (รายละเอียดในชุดการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้และบันทึกการเรียนรู้ห้องสมุดประชาชนอำเภอสรีราชา)

ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ตามแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้ ได้มีการนิเทศ ติดตาม การประเมินผล โดยเก็บรวบรวมข้อมูล การวิเคราะห์ผล การประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ โดยการศึกษาบันทึกการเรียนรู้ และแบบสอบถามความคิดเห็นของนักศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐาน ที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ แยกตามแหล่งเรียนรู้ทั้ง 3 แห่ง รายละเอียดดังตาราง 3-5

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักศึกษาศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ : ป่าชายเลนชุมชนบ้านแหลมฉบัง

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้				
1.	กิจกรรมที่จัดสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ในรายวิชาที่เรียน	4.43	0.45	มาก
2.	เนื้อหาการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ตรงกับความต้องการของนักศึกษา	3.52	0.41	มาก

ตาราง 3 (ต่อ)

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
3.	การจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์ เรียนรู้จากการปฏิบัติ	3.72	0.32	มาก
4.	กิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ทำให้นักศึกษาเข้าใจวิธีการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการแสวงหาความรู้	3.77	0.53	มาก
5.	นักศึกษสามารถนำความรู้ไปปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	3.54	0.11	มาก
6.	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.61	0.72	มาก
7.	ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้	3.81	0.12	มาก
ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น				
8.	ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.91	0.43	มาก
9.	ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีเทคนิค วิธีการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อถ่ายทอดความรู้	3.82	0.93	มาก
10.	ภูมิปัญญาท้องถิ่นใช้ชุดการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้ ทำให้สามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น	3.66	0.45	มาก
11.	ภูมิปัญญาท้องถิ่นเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	3.99	0.72	มาก
ด้านแหล่งเรียนรู้				
12.	ความเหมาะสมของแหล่งเรียนรู้ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.87	0.35	มาก
13.	การอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้	3.65	0.65	มาก
14.	บรรยากาศในแหล่งเรียนรู้เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้เกิดการเรียนรู้	4.32	0.31	มาก
15.	ความพึงพอใจโดยรวมต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้	4.35	0.40	มาก
เฉลี่ยรวม		3.86	0.54	มาก

จากตาราง 3 พบว่าความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ป่าชายเลนชุมชนบ้านแหลมฉบัง ศูนย์การศึกษานอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.86$ S.D. = 0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ คือ กิจกรรมที่จัดสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในรายวิชาที่เรียน ($\bar{X} = 4.43$ S.D. = 0.45) ความพึงพอใจโดยรวมต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.35$ S.D. = 0.40) และบรรยากาศในแหล่งเรียนรู้เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้เกิดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.32$ S.D. = 0.31) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายคือ เนื้อหาการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ตรงกับความต้องการของนักศึกษา ($\bar{X} = 3.52$ S.D. = 0.41)

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ส่วนเกษตรทฤษฎีใหม่ลู่ทอง

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้				
1.	กิจกรรมที่จัดสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในรายวิชาที่เรียน	4.32	0.45	มาก
2.	เนื้อหาการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ตรงกับความต้องการของนักศึกษา	3.95	0.43	มาก
3.	การจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมให้นักศึกษาคิดวิเคราะห์ เรียนรู้จากการปฏิบัติ	4.04	0.16	มาก
4.	กิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ทำให้นักศึกษาเข้าใจวิธีการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการแสวงหาความรู้	3.55	0.35	มาก
5.	นักศึกษสามารถนำความรู้ไปปรับประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน	4.27	0.34	มาก
6.	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	3.51	0.29	มาก
7.	ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้	4.22	0.32	มาก
ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น				
8.	ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้	4.12	0.42	มาก

ตาราง 4 (ต่อ)

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
9.	ภูมิปัญญาท้องถิ่นมีเทคนิค วิธีการในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อถ่ายทอดความรู้	3.96	0.34	มาก
10.	ภูมิปัญญาท้องถิ่นใช้ชุดการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้ ทำให้สามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น	3.54	0.31	มาก
11.	ภูมิปัญญาท้องถิ่นเปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ร่วมกัน	3.94	0.56	มาก
13.	การอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้	3.89	0.13	มาก
14.	บรรยากาศในแหล่งเรียนรู้เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้เกิดการเรียนรู้	4.44	0.08	มาก
15.	ความพึงพอใจโดยรวมต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้	4.37	0.33	มาก
	เฉลี่ยรวม	4.00	0.46	มาก

จากตาราง 4 พบว่าความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาชั้นพื้นฐานต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ สวนเกษตรทฤษฎีใหม่ลุมพอง ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.00$ S.D. = 0.46) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ คือ บรรยากาศในแหล่งเรียนรู้เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้เกิดการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.44$ S.D. = 0.08) รองลงมา ความพึงพอใจโดยรวมต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.37$ S.D. = 0.33) และกิจกรรมที่จัดสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ในรายวิชาที่เรียน ($\bar{X} = 4.32$ S.D. = 0.45) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายคือ ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.51$ S.D. = 0.29)

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาชั้นพื้นฐานต่อการ
เรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ห้องสมุดประชาชนอำเภอศรีราชา

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
ด้านกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้				
1.	กิจกรรมที่จัดสอดคล้องกับจุดประสงค์การเรียนรู้ ในรายวิชาที่เรียน	3.75	0.19	มาก
2.	เนื้อหาการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ตรงกับความต้องการของนักศึกษา	3.87	0.18	มาก
ด้านเนื้อหาในการจัดเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้				
3.	การจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ส่งเสริมให้ นักศึกษาคิดวิเคราะห์ เรียนรู้จากการปฏิบัติ	3.66	0.16	มาก
4.	กิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ทำให้นักศึกษา เข้าใจวิธีการใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการแสวงหาความรู้	3.71	0.35	มาก
5.	นักศึกษสามารถนำความรู้ไปปรับประยุกต์ใช้ ในชีวิตประจำวัน	3.79	0.34	มาก
6.	ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดกิจกรรม การเรียนรู้	3.51	0.29	มาก
7.	ประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้	3.94	0.32	มาก
ด้านภูมิปัญญาท้องถิ่น (บรรณารักษ์)				
8.	บรรณารักษ์มีความรู้ ความสามารถในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้	4.12	0.42	มาก
9.	บรรณารักษ์มีเทคนิค วิธีการในการจัดกิจกรรมการ เรียนรู้เพื่อถ่ายทอดความรู้	3.55	0.34	มาก
10.	บรรณารักษ์ใช้ชุดการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้ ทำให้สามารถเข้าใจได้ง่ายขึ้น	3.82	0.31	มาก
11.	บรรณารักษ์เปิดโอกาสให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ ร่วมกัน	3.74	0.56	มาก
ด้านแหล่งเรียนรู้				
12.	ความเหมาะสมของแหล่งเรียนรู้ในการจัด กิจกรรมการเรียนรู้	3.78	0.38	มาก

ตาราง 5 (ต่อ)

ที่	รายการ	\bar{X}	S.D.	ระดับ
13.	การอำนวยความสะดวกในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้	3.79	0.13	มาก
14.	บรรยากาศในแหล่งเรียนรู้เอื้อต่อกิจกรรมการเรียนรู้ ทำให้เกิดการเรียนรู้	3.72	0.08	มาก
15.	ความพึงพอใจโดยรวมต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้	4.22	0.33	มาก
เฉลี่ยรวม		3.80	0.48	มาก

จากตาราง 5 พบว่าความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาชั้นพื้นฐาน ต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ห้องสมุดประชาชนอำเภอศรีราชา ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.80$ S.D. = 0.48) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด 3 อันดับ คือ ความพึงพอใจโดยรวมต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.22$ S.D. = 0.33) บรรณารักษ์มีความรู้ ความสามารถในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 4.12$ S.D. = 0.42) และประโยชน์ที่ได้รับจากการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.94$ S.D. = 0.32) ส่วนข้อที่มีค่าเฉลี่ยลำดับสุดท้ายคือ ความเหมาะสมของระยะเวลาในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ($\bar{X} = 3.51$ S.D. = 0.29)

ผลสำเร็จของการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

ผลจากการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี โดยการบริหารงานอย่างมีส่วนร่วม การพัฒนาและใช้แหล่งเรียนรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างต่อเนื่อง รวมทั้งการมีส่วนร่วมของภูมิปัญญาท้องถิ่น คณะกรรมการสถานศึกษา ภาคีเครือข่ายในชุมชน ทำให้การบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อการจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ประสบความสำเร็จอย่างยิ่ง จึงมีภาคีเครือข่ายเล็งเห็นความสำคัญของการสร้างแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เพื่อให้ให้นักศึกษา ประชาชน ได้รับการเรียนรู้ตลอดชีวิต จึงได้บริจาคที่ดิน และมีการระดมทุน ให้กับศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ดังนี้

1. ได้รับบริจาคที่ดินโฉนดเลขที่ 216128 จำนวน 2 งาน มูลค่า 200,000 บาท จาก นายวิระ-นางสัมพันธ์ ทองวิเชียร เพื่อสร้าง กศน. ตำบลบ่อวิน เป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2559

2. ได้รับบริจาคที่ดินโฉนดเลขที่ 223986 จำนวน 2 งาน มูลค่า 200,000 บาท จาก นายวีระ-นางสัมพันธ์ ทองวิเชียร เพื่อสร้าง กศน. ตำบลบ่อวิน เป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เมื่อวันที่ 4 เมษายน 2560

3. ได้รับบริจาคที่ดินโฉนดเลขที่ 10561 จำนวน 1 งาน 3/10 ตารางวา มูลค่า 758,100 บาท จากนายชนม์เจริญ วันชัยจิระบุญ เพื่อสร้าง กศน ตำบลบึง เป็นแหล่งเรียนรู้ในชุมชน เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2560

4. จัดหาทุนสร้าง กศน.ตำบลบ่อวิน (ทอดผ้าป่าสามัคคี) เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2559 ได้เงินทำบุญ จำนวนทั้งสิ้น 799,999 บาท

5. ขอสนับสนุนงบประมาณจากกองทุนโรงไฟฟ้า เพื่อจัดทำศูนย์การเรียนรู้ด้าน ICT ณ กศน.ตำบลศรีราชา อำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี จำนวน 389,000 บาท

ที่ดินโฉนดเลขที่ 216128 และ โฉนดเลขที่ 223986 รวมจำนวน 4 งาน มูลค่า 200,000 บาท จากนายวีระ-นางสัมพันธ์ ทองวิเชียร เพื่อสร้าง กศน. ตำบลบ่อวิน

ที่ดินโฉนดเลขที่ 10561 จำนวน 1 งาน 3/10 ตารางวา มูลค่า 758,100 บาท
จากนายชนม์เจริญ วันชัยจิระบุญ เพื่อสร้าง กศน. ตำบลบึง

จัดหาทุนสร้าง กศน.ตำบลบ่อวิน (ทอดผ้าป่าสามัคคี) เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2558
ได้เงินทำบุญ จำนวนทั้งสิ้น 799,999 บาท

ตอนที่ 4 ปัจจัยความสำเร็จของการบริการแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต

ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี

จากการพัฒนาแนวทางและการนำแนวทางการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา จังหวัดชลบุรี ไปใช้ได้ มีการถอดบทเรียน เสนอผลการดำเนินงานทั้ง 4 ด้าน ทั้งจากการนิเทศ ติดตาม การสอบถามพูดคุย กับภูมิปัญญาท้องถิ่นที่จัดการเรียนรู้ การศึกษาความคิดเห็นของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีต่อการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ และผลสำเร็จที่มีเครือข่ายเห็นความสำคัญ มีส่วนร่วมมอบบริจาคที่ดิน และระดมทุน เพื่อพัฒนาเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตในชุมชน ผู้ศึกษาได้สังเคราะห์ปัจจัยความสำเร็จ มีรายละเอียดดังนี้

1. ปัจจัยความสำเร็จที่เกิดจากการบริหารงาน ตามกรอบการบริหารแหล่งเรียนรู้เพื่อจัดการเรียนรู้ตลอดชีวิต ได้แก่ การวางแผนการใช้และพัฒนาแหล่งเรียนรู้ การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ การนิเทศ ติดตามและประเมินผลการใช้แหล่งเรียนรู้ การนำผลการประเมินแหล่งเรียนรู้ไปใช้ ซึ่งเป็นการบริหารงานเชิงระบบทุกด้าน รวมทั้งเป็นวงจรการบริหารงานคุณภาพเต็มมิ่ง (PDCA)

2. ปัจจัยความสำเร็จที่เกิดจากความพร้อมภายในแหล่งเรียนรู้ และการได้รับการสนับสนุนจากภูมิปัญญาท้องถิ่นที่เป็นผู้ร่วมจัดการเรียนรู้ ตั้งแต่การวิเคราะห์จุดประสงค์การเรียนรู้ ที่สอดคล้องกับเนื้อหาสาระทักษะการเรียนรู้ และรายวิชาต่าง ๆ ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 โดยมีส่วนร่วมในการออกแบบการจัดการเรียนรู้ การพัฒนาชุดการเรียนรู้ และแบบบันทึกการเรียนรู้ประจำแหล่งเรียนรู้ เพื่อเป็นสื่อในการจัดการเรียนรู้

3. ปัจจัยความสำเร็จที่เกิดจากการนำภูมิปัญญาท้องถิ่นมาจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ และแลกเปลี่ยนเรียนรู้ จัดการความรู้ โดยการถอดองค์ความรู้จากภูมิปัญญาท้องถิ่น จัดเก็บพัฒนาเป็นสื่อการเรียนรู้ มีการถ่ายทอด หรือต่อยอดความรู้ เกิดความรู้ใหม่ ๆ ขึ้น

4. ปัจจัยความสำเร็จที่เกิดจากการมีส่วนร่วมของภาคีเครือข่ายในชุมชน และภูมิปัญญาที่จัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ทั้งในด้านฐานข้อมูลองค์ความรู้ ประสบการณ์ สถานที่แหล่งเรียนรู้ ทรัพยากรในชุมชนเพื่อการเรียนรู้ บรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทำให้นักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐานของศูนย์การศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยอำเภอศรีราชา ได้มีประสบการณ์การเรียนรู้สามารถใช้แหล่งเรียนรู้ การนำความรู้ไปปรับใช้และเรียนรู้ตลอดชีวิต มีทักษะในการเรียนรู้ ใฝ่เรียนรู้ตลอดชีวิต

5. ปัจจัยการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สอดคล้องกับความต้องการ ความสนใจของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน ซึ่งมีเนื้อหาสอดคล้องกับรายวิชาที่ลงทะเบียนเรียน และสามารถนำความรู้ที่ได้ไปปรับประยุกต์ใช้ เนื่องจากมีการออกแบบการเรียนรู้ที่หลากหลาย ทั้งการบรรยาย การเรียนรู้จาก

การปฏิบัติ การบูรณาการกับเนื้อหารายวิชา ทำให้การเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ สามารถตอบสนองความต้องการได้

ข้อเสนอเพื่อการพัฒนาอย่างต่อเนื่อง

1. การจัดกิจกรรมการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ควรมีการดำเนินการเตรียมความพร้อมทั้งด้านสถานที่ บรรยากาศในการเรียนรู้ การจัดรูปแบบกิจกรรมให้เหมาะสม หลากหลาย เพื่อให้ผู้ที่มาเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ สามารถเรียนรู้ได้ทุกช่วงวัย จะทำให้เกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง ตามความสนใจ ความต้องการอย่างแท้จริง

2. ภายในแหล่งเรียนรู้ ควรมีสื่อมัลติมีเดีย นิทรรศการที่มีชีวิต สอดคล้องกับบริบทชุมชน สร้างแรงบันดาลใจในการเรียนรู้ สนุกกับการเรียนรู้ และมีการสะท้อนผลการเรียนรู้เพื่อการส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองในแหล่งเรียนรู้

3. พัฒนาภูมิปัญญาท้องถิ่นเพื่อการจัดการเรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้ ให้มีเทคนิคในการถ่ายทอดความรู้ ครู กศน. กับภูมิปัญญาท้องถิ่นนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการจัดเก็บฐานข้อมูลความรู้ของภูมิปัญญา และแหล่งเรียนรู้เพื่อประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ ทางสื่อสังคมออนไลน์

4. พัฒนาหลักสูตรรายวิชาเลือกเสรีของสถานศึกษา ตามหลักสูตรการศึกษานอกระบบระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ที่สอดคล้องกับแหล่งเรียนรู้ หรือการนำจำนวนชั่วโมงที่เรียนรู้ในแหล่งเรียนรู้มาเทียบโอนได้ เพื่อส่งเสริมการใช้แหล่งเรียนรู้ และส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตของนักศึกษาการศึกษาขั้นพื้นฐาน

5. ร่วมมือกับศาสนสถานในชุมชน เนื่องจากเป็นศูนย์รวมของคนในชุมชน เพื่อจัดและพัฒนาให้เป็นแหล่งเรียนรู้ทางด้านศาสนา คำสอน ศิลปวัฒนธรรม ประวัติศาสตร์ การฝึกอาชีพ และอื่น ๆ ทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สังคม และด้านปัญญา ซึ่งสามารถเป็นแหล่งเรียนรู้ตลอดชีวิตสำหรับคนทุกเพศ ทุกวัย ทุกอาชีพ